

KOUZELNÝ ATLAS PUTOVÁNÍ ČASEM

Veronika
Válková

Prážské pouštění

bambóok

JE MI DVANÁCT, CHODÍM DO ŠESTÉ TŘÍDY A JAKO KAŽDÉ DÍTĚ SE POŘÁD ROZČILUJU S RODIČI. OPRAVDU BY MĚ ZAJÍMALO, PROČ DOSPĚLÁCI MYSLÍ JEN NA SEBE A JSOU PŘESVĚDČENÍ, ŽE PRO JEJICH DÍTĚ JE DOBRÉ ZROVNA TO, CO ONI SI MYSLÍ, ŽE JE DOBRÉ. NĚKDY SI PŘIPADÁM JAKO ŠACHOVÁ FIGURKA. ŠOUPNOU MĚ TAM, KDE MĚ CHTĚJÍ MÍT, A JEŠTĚ ČEKAJÍ, ŽE Z TOHO BUDU NADŠENÁ. NEMŮŽU SE DOČKAT, AŽ VYROSTU A PŘESTANOU SI SE MNOU DĚLAT, CO CHTĚJÍ.

TAK TŘEBA: JSEM JEDINÁČEK. NIKDY MĚ NEBAVILO BÝT JEDINÁČKEM. A KDYŽ JSEM SE NAŠE POKOUŠELA PŘEMLUVIT, ABY MI POŘÍDLI SOUROZENCE, SNAŽILI SE MI NAMLUVIT, ŽE TAKLE JE TO PRO MĚ LEPŠÍ. KDYBY NÁS BYLO VÍC, NEMOHLA BYCH PRŮ CHODIT NA FRANCOUZŠTINU A GYMNASTIKU A NA PIÁNO A NEMOHLA BYCHOM NA DOVOLENOU DO ŘECKA, PROTOŽE BYCHOM NA TO NEMĚLI PENÍZE. A V DĚTSKÉM POKOJÍČKU BYCHOM SI SKÁKALI PO HLAVĚ. VŮBEC JE NENAPADLO, ŽE BYCH KLIDNĚ OŽELELA FRANCOUZŠTINU NEBO GYMNASTIKU NEBO PIÁNO. KDYBYCH MĚLA SÉGRU, MOHLY BYCHOM CHODIT TŘEBA JEN NA GYMNASTIKU, ALE SPOLU. NEBO ŽE BYCH BYLA RADŠI CELÉ LÉTO SE SÉGROU NA CHALUPĚ U BABI JIZERSKÉ A LÍTALA PO LESE, NEŽ SE S NIMI SAMA ŠKVAŘILA NA PLÁŽI V ŘECKU. A ŽE BYCH SI SE SÉGROU S RADOSTÍ SKÁKALA PO HLAVĚ, V POKOJÍČKU I JINDE. PRAVDA JE, ŽE PRO NĚ JE POHODLNĚJŠÍ MÍT JEN JEDNO DÍTĚ. SLYŠELA JSEM, JAK SE O TOM MAMINKA BAVÍ S TĚTOU MIRKOU, KTERÁ MÁ DVA KLUKY, MOJE BRATRANCE. A TETA JÍ ŘÍKALA, AŽ SI UVĚDOMÍ, ŽE SICE TEĎ ONI MAJÍ NA STAROSTI JEN JEDNO DÍTĚ, ALE ŽE TO DÍTĚ, TĚDY MĚ, TAKY ODSOUDILI K TOMU, ŽE ONO BUDE MÍT JEDNOU NA KRKU DVA NEMOHOUCÍ STAŘÍKY. MAMINKA PAK S TĚTOU NĚJAKOU DOBU NEMLUVILA. ALE MNĚ PŘIPADÁ, ŽE TETA MÁ PRAVDU. JAK JÁ MÁM JEDNOU ZVLÁDNOUT SAMU SE POSTARAT O NĚ OBA, KDYŽ PRO NĚ DVA JE TEĎ NÁROČNĚ STARAT SE O MĚ JEDNU? NENÍ TO FÉR.

A DRUHÁ VĚC: NAŠI NÁS PŘESTĚHOVALI. DONEDÁVNA JSME BYDLELI V PANELÁKU V PRAZE NA JIŽNÍM MĚSTĚ. PODLE MĚ NÁM TAM NIC NECHYBĚLO. ALE NAŠI PŘIŠLI S TÍM, ŽE BYT JE MALÝ, ŽE JE V PRAZE HROZNÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VŮBEC, A KOUPILI DŮM SE ZAHRADOU KOUSEK OD PRAHY. MAMINCE JE TO JEDNO, ONA PRACUJE JAKO PŘEKLADATELKA, TAKŽE VĚTŠINU PRÁCE VYŘIZUJE PŘES MAILY, TATÍNKOVI TAKY, PROTOŽE TO MÁ DO PRÁCE AUTEM SKORO STEJNĚ RYCHLE, JAKO KDYŽ DŘÍV JEZDIL METREM A TRAMVAJÍ. ALE ODSKÁKALA JSEM TO JÁ, PROTOŽE ODSUD NEMŮŽU DOJÍZDĚT DO STARÉ ŠKOLY. TAKŽE JSEM PŘIŠLA O VŠECHNY KAMARÁDY A KAMARÁDKY, SE KTERÝMI JSEM PĚT LET CHODILA DO TŘÍDY. O TEREZKU, MOU NEJLEPŠÍ KAMARÁDKU, SE KTEROU JSME VŽDYČKY SEDĚLY V JEDNÉ LAVICI, O MIKULÁŠKA, KTERÉMU JSEM DÁVALA OPISOVAT ŽEKOLY Z MATIKY, KATKU, DÁŠU... ALE HLAVNĚ ŽE JSEM NA ČISTÉM VZDUCHU, ŽE DALŠÍ DOSPĚLÁCKÉ SOBECTVÍ. PŘESTOŽE JE TEN DŮM OPRAVDU VELKÝ A JE POROSTLÝ ZELENÍ, O KTERÝCH SI DOSPĚLÁCI MYSLÍ, ŽE JE TO BŘEČTAN NEBO PSÍ VÍNO, ALE ZELENÍ SE JEN TAK TVÁŘÍ, A KDYŽ JE NIKDO NEVIDÍ, POBÍHAJÍ PO OMÍTCE A ŠUSTÍ. A MŮJ POKOJÍČEK JE STEJNĚ VELKÝ JAKO NÁŠ STARÝ OBÝVÁK.

JE ALE JEDNA VĚC, KVŮLI KTERÉ JSEM OCHOTNÁ NAŠIM TO PŘESTĚHOVÁNÍ ODPUSTIT A KTERÁ BY SE NIKDY NESTALA, KDYBYCHOM ZŮSTALI VE STARÉM BYTĚ.

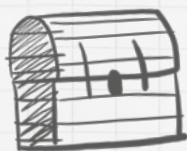
VLASTNĚ DVĚ VĚCI.

S DOMEM JSME KOUPILI KOČKU BARČU. JE ČERNÁ S BÍLÝM BŘÍŠKEM, NÁPRSENKOU A TLAPKAMA A CHOVÁ SE JAKO PRAVÁ DÁMA. DĚLÁ SI, CO CHCE, ALE DĚLÁ TO, JAK TATÍNEK ŘÍKÁ, S NOBLESOU. KOČKY JSOU VŠECHNY TAJEMNÉ A BARČA DVOJNÁSOB, A TO JE

SUPER. KONEČNĚ MÁM JINÉ ZVÍŘE NEŽ ŽELVU PÍDU, PROTOŽE V PANELÁKU MI NAŠI NIC CHLUPATÉHO DOVOLIT NECHTĚLI. TO JE TA PRVNÍ PRIMA VĚC.

TA DRUHÁ JE, ŽE JSEM NA PŮDĚ VE STARÉ TRUHLĚ NAŠLA KOUZELNÝ ATLAS. NA PRVNÍ POHLED VYPADÁ JAKO STARÝ ŠKOLNÍ DĚJEPISNÝ ATLAS, ALE HODNĚ STARÝ, PROTOŽE JE VÁZANÝ V KŮŽI A TA KŮŽE JE UŽ DOST OHMATANÁ. NA PRVNÍ STRANĚ JE NAPSÁNO:

Atlant
Historický
od
.....
..
.....
Sestavený

OD KOHO SESTAVENÝ, TO NEJDE PŘEČÍST, PROTOŽE JE TAM KAŇKA. NA DALŠÍCH STRÁNKÁCH JSOU MAPY. VĚTŠINOU JSOU TO MAPY EVROPY, ALE NAŠLA JSEM TAM I MAPY JINÝCH SVĚTADÍLŮ. NEJSOU BAREVNÉ JAKO V NORMÁLNÍCH ATLASECH, ALE ZAŽLOUTLÉ A NAKRESLENÉ VYBLEDLÝM HNĚDÝM INKOUSTEM. TAM, KDE JE LES, JE MÍSTO ZELENÉ BARVY SPOUSTA MALÝCH STROMEČKŮ. MĚSTA NEJSOU VYZNAČENÁ KOLEČKEM, ALE OPRAVDU JE TAM NAMALOVANÉ MALÉ MĚSTEČKO, VĚTŠINOU S HRADBAMI A S BRÁNOU, NEBO JENOM HRAD NEBO VESNIČKA. TAM, KDE MAJÍ BÝT HORY, JSOU NAKRESLENÉ RŮZNĚ VELKÉ KOPEČKY A V MOŘÍCH PLAVOU VELRÝBY A RŮZNĚ NESTVŮRY A PLUJÍ PO NICH KORÁBY S PLACHTAMI. NĚKDE JE PRAZDNÁ PLOCHA A NA NÍ JE NAPSÁNO HIC SUNT LEONES. ZJISTILA JSEM, ŽE TO ZNAMENÁ ZDE JSOU LVI A PSALO SE TO DO MAP NA MÍSTA, KTERÁ JEŠTĚ NEBYLA PROZKOUMANÁ A NIKDO NEVĚDĚL, CO TAM JE. TAKOVÁ UŽ DNESKA ASI NEJSOU, A TO JE ŠKODA.

KDYŽ SÁHNU NA MAPU, PŘENESE MĚ ATLAS DO MINULOSTI.

OPRAVDU.

UŽ SE MI TO STALO NĚKOLIKRÁT.

A MÁM DŮKAZY, PROTOŽE KDYŽ V MINULOSTI NĚCO DOSTANU, VRÁTÍ SE TO SE MNOU K NÁM NA PŮDU. TYHLE SUVENÝRY SI SCHOVÁVÁM DO KRABICE POD POSTELÍ A UŽ TAM MÁM NÁHRDELNÍK OD KARLA IV. A VYŘEZÁVANÝ DRAHOKAM A SANDÁLY Z POMPEJÍ A DALŠÍ VĚCI.

SNAŽILA JSEM SE VYZKOUMAT, JAK ATLAS FUNGUJE. NA NĚCO UŽ JSEM PŘIŠLA. ČÍM DĚLE NECHÁM RUKU NA MAPĚ, TÍM DĚLE JSEM V MINULOSTI. DO MINULOSTI SE DOSTANU VĚDČKY OBLEČENÁ TAK JAKO LIDÉ, KTERÍ TAM ŽIJÍ, ALE JAKMILE SE VRÁTÍM NA PŮDU, MÁM NA SOBĚ ZASE SVOJE ŠATY. A V MINULOSTI TAKÉ VĚDČKY UMÍM MLUVIT JAZYKEM, KTERÝ SE TAM POUŽÍVÁ.

ZATÍM JSEM NEPŘIŠLA NA TO, JAK SI VYBRAT, KAM DO MINULOSTI SE DOSTAT. VEDU SI PŘEHLEDNOU TABULKU A PÍŠU SI DO NÍ, KTERÁ MAPA MĚ KAM PŘENESLA, ALE JEŠTĚ JSEM Z NÍ NIC NEVYKOUKALA. POŘÁDNĚ MĚ TO ŠTVE. NA DRUHOU STRANU JSEM VĚDČKY ZVĚDAVÁ, KDE SE OCITNU. JE TO JAKO ROZBALOVAT DÁRKY POD VÁNOČNÍM STROMEČKEM – KDYŽ ČLOVĚK PŘEDEM NEVÍ, CO V NICH JE, JE TO DALEKO VĚTŠÍ ZÁBAVA.

JO A JEŠTĚ JEDNA VĚC.

JÁ SI FAKT MYSLÍM, ŽE SE MNOU BARČA DO TĚ MINULOSTI CESTUJE. AKORÁT ŽE TAM JE VĚDČKY JAKO ČLOVĚK. A VODÍ MĚ ZPÁTKY DO NAŠICH ČASŮ. STRAŠNĚ MOC CHCI ZJISTIT, KDO TA KOČKA VE SKUTEČNOSTI JE A JAKÉ SE MNOU VLASTNĚ MÁ ÚMYSLY. PROTOŽE ONA BEZPOCHYBY NĚJAKÉ MÁ...

Kapitola 1

„Letos je opravdu nádherný podzim,“ řekla maminka s pohledem upřeným z okénka auta na sytě modré zářivé nebe a zlatorudé koruny stromů. „Ani se mi nechce vracet se do Prahy.“

„Aspoň že jsme mohli zůstat až do pondělí,“ pochvaloval si tatínek.

Na pondělí totiž připadl státní svátek, a tak se vydali na prodloužený víkend k babi jizerské. Cesta tam byla trochu utrpení, protože tatínek Báru zkoušel z toho, proč je sedmnáctého listopadu státní svátek, a když to nevěděla, musela si nejdřív vyslechnout přednášku o úrovni svých vědomostí a stavu paměti, protože tohle se přece učili loni ve vlastivědě, pak o úrovni českého školství, které nedokáže tak zásadní informaci vštípit dítěti do hlavy, a ve finále o tom, proč je sedmnáctého listopadu státní svátek a proč je to významný den vlastně hned dvojmo. Nejprve vstoupil do dějin v roce 1939, kdy nacisté zavřeli české vysoké školy, několik vysokoškolských studentů zastřelili bez soudu a víc než tisícovku jich odvěkli do koncentračních táborů, jelikož chtěli český národ zbavit inteligence, což neznamená zařítit, aby zblbl, ale aby nebyl vzdělaný, a proto byl ten den už za války vyhlášen Mezinárodním dnem studentů. Tedy ne proto, že Němci chtěli zlikvidovat českou vzdělanou vrstvu, ale na památku těch zabitých a odvěčených studentů. Podruhé ten den získal na významu v roce 1989, kdy byla u příležitosti padesátého výročí těch událostí z roku 1939 zorganizovaná demonstrace a skončilo to sametovou revolucí a pádem komunismu. Načež následovaly tatínkovy vzpomínky na to, jak ty události prožíval on jako student na gymnáziu. Tedy ty události z roku 1989 – tak starý, aby na vlastní kůži zažil ty válečné, zase nebyl.

Ale tohle všechno už Bára dávno vypustila z hlavy. Těšila se sice na chalupu na bratrance, jak se s nimi vyblbne na louce, ale hlavně, hlavně s sebou vezla ten před časem od babi jizerské vypůjčený Humoristický Vilímkův kalendář z roku 1918, ve kterém byly

poznámky psané rukou paní Mervartové, s níž se v roce vydání toho kalendáře setkala na Dobříši. A doufala, že jí babi jizerská tu záhadu, jak se kalendář dostal k ní na půdu, objasní.

Objasnila.

A proto teď Bára seděla na zadním sedadle nezvykle zamklá a na rozdíl od maminky tu podzimní krásu a nádheru za oknem skoro nevnímala.

Protože paní Mervartová, se kterou tehdy těsně před koncem první světové války luštila rébusy v Humoristickém Vilímkově kalendáři, paní Mervartová byla Bářina – prapraprababička.

Opravdu.

Babi jizerská měla v těch starých, v ohmatané kůži vázaných albech její fotografii. I pana Mervarta, který tak pěkně zpíval tu sprostou parafrázi rakousko-uherské hymny. I její dcery, paní Vodenkové, která celou válku čekala, až se jí manžel vrátí domů. I malé Věrušky, která tatínka poprvé viděla až skoro v pěti letech, protože narukoval, než se narodila, na srbské frontě padl do zajetí a naštěstí to přežil. Věruška, hnědovlasý modrooký puclík, rozumbrada s mašlí pomalu větší než vlastní hlava, Věruška byla totiž – maminka babi jizerské...

Tedy samozřejmě až když vyrostla.

Babi jizerská se s Bárrou do rodinných příběhů moc ráda ponořila, daly spolu dohromady rodokmen, který teď Bára vezla vedle sebe na sedadle jako svátost, rozhodnutá, že si ho nějak ozdobně překreslí na velký papír a dá na zed' v pokojíčku. Taky si do maminčina mobilu, protože ona měla pořád jen ten mizerný starý tlačítkáč, kterým se prakticky fotit nedalo, tedy do maminčina mobilu si vyfotila fotky všech svých předků, které bylo možno do rodokmenu *zakomponovat*, a měla slíbeno, že jí je maminka hned vytiskne, až přijedou domů. S babi jizerskou probíraly i staré dopisy, a některé byly ještě z devatenáctého století a vůbec nešly přečíst. Tedy aspoň Báře.

„Já jsem už uvažovala, že to spálím,“ přiznala se babi jizerská.

„To neééé!“ zakvičela zděšeně Bára. „To nesmíš! Proč bys to páčila?!“

„Nikoho to už nezajímá...“

„Mě to zajímá *strašně*,“ ujistila ji Bára. „Uděláme z toho kroniku.“

„Myslíš rodinnou kroniku?“ zajiskřily babičce oči zájmem. „To bychom mohly, proč ne?“

„Super!“ zajásala Bára. „Tak – tak přečti ty dopisy a napiš je normálním písmem a taky na každou fotku napiš, kdo to je a ze kdy to je, a začni psát svoje paměti a –“

„Počkej,“ zarazila ji babi, „a co budeš dělat ty?“

„Já si to pak všechno *se zájmem* přečtu,“ ujistila babičku Bára.

Babička se smála, až si musela utřít slzy.

„Děvenko, takhle ne,“ řekla, když zase popadla dech. „Budeme si tu práci muset nějak rozdělit. To bych já všechno nezvládla. Fotky můžeme popisovat spolu, když tady budeš, ale ty dopisy, na ty mi už oči nestačí. A abych psala paměti...“

„Já mám nápad!“ zajásala Bára. „Mamííííí! Tatííííí!“ zavřískala.

„Jsem tady,“ ozval se tatínek z ušáku za Bářinými zády, kde si až do této chvíle nerušeně četl, „a nejsem hluchý.“

„Tati! Já ale už *opravdu strašně moc nutně* potřebuju nový mobil!“ sebrala mu Bára noviny, aby si získala jeho pozornost. „Protože já si do něj potřebuju fotit rodinné písemné památky, abych je mohla doma studovat, a taky potřebuju, aby uměl nahrávat zvuk, protože budu nahrávat, jak mi babi vypráví o svém životě, a pak to doma budu přepisovat a budeme takhle dělat rodinnou kroniku. Takže ho potřebuju k Vánocům, a nejlíp s předstihem *ted'*.“

Tatínek začal prohledávat kapsy.

„Odpusť, dcero, žádný nadbytečný u sebe nemám, abys ho mohla dostat *ted'*.“

„Tati,“ zavrčela Bára, „ty víš dobře, že nemyslím *ted'* jako *ted'*. Myslím jako dřív než až pod stromeček. Tam mi pak můžete dát zabalenou prázdnou krabici od toho mobilu, jako že byl k Vánocům.“

„Ale to by bylo moc šikovné, Barunko, kdyby sis to mohla nafotit a nahrát a pak to doma zpracovala,“ řekla babi a Bára se na tatínka významně podívala.

„Spiknutí,“ zamumlal tatínek a hrábl po novinách. Bára hbitě uhnula.

„Naval,“ požádal ji tatínek.

„Mobil.“

„Vyměnit noviny za mobil?“ ujistil se tatínek, jestli Bářino vydírání chápe správně. Bára kývla.

„V tom případě si můžeš noviny nechat,“ řekl tatínek a zavřel oči, že si dá šlofika.

„Tati!“ dupla vztekla Bára. „Aspoň vyjednávej!“

„Vyjednávej si s maminkou,“ doporučil Báře tatínek. A Bára vyjednávala.

Výsledkem bylo, že z chalupy odjížděla s příslibem slušného mobilního telefonu, který bude umět i nahrávat zvuk, ovšem co se přístupu na internet týče, bude zablokované všechno, co se zablokovat dá.

Jedno malé postupné vítězství v dlouhém boji za to, aby mě brali jako svéprávnou bytost, pomyslela si Bára. Ale radost měla obrovskou, ne že ne.

Příslib nového mobilu nebylo to hlavní, co se jí cestou domů honilo hlavou.

Když jsem se se svými předky setkala v době, kdy už se pořizovaly fotografie a po lidech i v normálních rodinách, ne jenom v panovníckých a tak, zůstávaly nějaké památky, přemítala, takže jsem *mohla zjistit*, že jsem se s nimi setkala, co když jsem se s nimi setkala taky v době, kdy se to vlastně zjistit nedá? V Egyptě asi ne, ani v Mezopotámii, a už vůbec ne v Japonsku nebo u indiánů, to je strašně daleko, ale třeba... No vlastně kdykoliv jsem byla v Čechách. Třeba... třeba je Vojta Růžička z Ševětína taky můj předek! Nebo... nebo... já nevím, nebo kdokoliv... Jak se to dozvím?

„Tati? Mami? Kde se dá najít, kdy se kdo narodil?“

„V občance,“ odpověděl tatínek.

„V rodném listě,“ doplnila maminka.

„No a v dobách, kdy občanky nebyly? Nebo rodné listy?“

„V matrice,“ řekl tatínek.

„Co to je?“

„To jsou takové knihy, které se vedou na úřadech, dřív se vedly na farách, a tam se zapisují narození, úmrtí a sňatky.“

„Já jsem tam taky?“

„Jasně. Všichni tam jsme.“

„A jak daleko do minulosti tam jsme?“

„Myslíš, kdy se matriky začaly vést?“

„Jo.“

„No určitě nejpozději v osmnáctém století,“ soudil tatínek. „Spíš dřív.“

„Kdy?“

„To nevím.“

„Dá se to zjistit?“

„Já myslím, že ano, dneska jsou ty matriky digitalizované, dá se to najít na internetu a podívat se, jak je stará... Kolegův tchán se takhle baví v důchodu, říkal, že dřív musel do archivu osobně, za každou matriku zaplatit dvacetikorunový kolek a směl na ně sahat jen v bílých bavlněných rukavičkách, teď sedí doma a pracuje s těmi digitalizovanými záznamy, prý už se dostal někam k třicetileté válce.“

„To bylo kdy?“

„To jste přece probírali loni ve vlastivědě!“

A jsme tam, kde jsme byli, protočila Bára oči v sloup. Všechno jsme už někdy probírali, takže všechno musím vědět!

„Dvanáct set dvanáct,“ plácla nazdařbůh první letopočet, který ji napadl.

„Můj ty smutku,“ zaúpěl tatínek. „To je přece Zlatá bula sicilská! Šestnáct set osmnáct až šestnáct set čtyřicet osm!“

„Zato vím, proč stromům na podzim žlutne listí!“ prskla Bára.

„Proč?“

„Protože jdou spát!“ odpověděla zlomyslně.

„Skunku jeden potměšilý,“ vyhuboval jí láskyplně tatínek. „Proč se ptáš na ty matriky?“

„No protože s babi jsme se dostaly jen do poloviny devatenáctého století. Tak budu muset do těch digitalizovaných matrik. Na což budu potřebovat přístup k internetu v mobilu,“ dodala významně.

„Hledat v těch matrikách není tak jednoduché a v mobilu bys to asi vůbec nepřčetla, ten má malou obrazovku,“ zhatil tatínek její pokus získat do mobilu internet. „Často s tím mají problém i profesionálové. Jestli to myslíš vážně, tak si k tomu někdy sedneme a podíváme se na to normálně v počítači, a uvidíš, jestli bys to zvládla.“

„Tak jo,“ kývla Bára.

„Mami, vytiskni mi ty fotky,“ zaškemrala Bára, jakmile si vybalila tašku. Měla přece slíbeno, že jí je vytiskne hned jak přijedou.

„No, chtěla jsem jít dělat večeři, ale můžu ti to vytisknout, když ji uděláš místo mě. Jinak musíš počkat, až bude večeře hotová,“ dala maminka Báře na vybranou.

„Co má být k večeři?“ zeptala se Bára prozíravě, aby se náhodou nenechala nahnat v kožichu do brodu.

„Selské brambory.“

„Jdu vařit!“ odskotačila Bára do kuchyně. Selské brambory umí každé malé dítě. To se vezmou nedojedené brambory od někdy, nakrájí se k nim jakákoliv zapomenutá uzenina z ledničky, pokud není dozelená, a zapeče se to s vajíčkem. A když je v ledničce sýr na strouhání a smetana, může se to obohatit i tím.

Když na to přišlo, vařila Bára docela ráda, a hlavně *esteticky*. Což znamenalo, že se do zapékačí mísy nekydla jakási smíchanina brambor, koleček párku a vajíček, ale nejdřív se nakladla úhledná vrstva brambor, pak stejně úhledná vrstva párků, pak zase vrstva brambor a tak dále, dokud bylo co vrstvit. Pak to Bára zalila rozkvedlaným vajíčkem se smetanou, zasypala tlustou vrstvou sýra a do té ještě ze zbylých koleček párku vyskládala kytičky. Pravda, trvalo to minimálně dvakrát tak dlouho, než kdyby to udělala po maminčině způsobu, ale výsledek – skvost.

Než se *božská mana* zapekla, nakrájela Bára kyselé okurky do vějířků, jako se dávají na obložené chlebičky, to ji v létě naučila babi jizerská, a vytvořila z nich na talířích předem vkusné – alespoň podle sebe – ornamenty, protože kdyby to nechala na rodičích, zhltnou okurky, aniž by si všimli, že jsou nakrájené.

„Lepší to nemají ani v Interkontinentálu,“ usoudil tatínek, když usedali ke stolu, uprostřed nějž trůnila zapékačí mísa s nazdobenými selskými bramborami.

„Já tě v té kuchyni málo využívám,“ řekla zamyšleně maminka. „To je věčná škoda.“

„Není!“ pískla vyděšeně Bára. „Já nic jiného neumím!“ dodala rychle v sebeobraně.

„To se dá snadno napravit, talent zjevně máš,“ uklidnila ji maminka. „Zítra jsem chtěla dělat palačinky. Pamatuješ, jak jsme je dělaly u babi v létě spolu a naučila ses je vyhazovat z pánve?“

„No,“ kývla Bára. „Jedna se přilepila na kredenc tou neupečenou stranou.“

„To je sice pravda,“ uznala maminka, „ale ty další jsi zvládla jako šéfkuchař. Mohla by sis to zítra zopakovat.“

„Zítra vytírám barák,“ upozornila Bára. To byl trest za to, že se ulila z gymnastiky a maminka ji při tom vyhmátla. Úterý a pátek se staly až do Mikuláše Bářinými vytíracími dny.

„Dobrou chuť,“ zavelel tatínek, protože usoudil, že by bylo velmi strategické zabránit tomu, aby se začalo rozebírat, proč Bára ten barák vytírá, pokud se chce v klidu najíst. Bára mu v duchu poděkovala.

„Ty obrázky máš v pokojíčku na stole,“ řekla ještě maminka, než se pustila do večeře.

To je k vzteku, naši si myslí, že mi sem můžou klidně kdykoliv vlézt, mračila se Bára, když o chvíli později přebírala vytisknuté fotografie. Já jim ale taky všude lezu, usoudila vzápětí smířlivě. Akorát když nechtějí, abych jim lezla do ložnice, tak se zamknou. Hm. Možná bych se tu taky mohla zamykat. Jenže to by bylo dotazů, proč se chci zamykat... Proč děti nemůžou mít žádné soukromí?

Ale co, stejně všichni umřeme, mávla nad tím rukou po vzoru strejdy Víti, který tohle úsloví používal vždycky, když ho teta Mirka přiměla k něčemu, k čemu se původně nechtěl nechat přimět, a rozložila si na stole čtvrtku formátu A3. Kaligrafickým fixem, který dostala od své nejlipsší kamarádky Terezky, úplně nahoru krasopisně napsala:

RODOKMEN BARBORY HOLEČKOVÉ z matčiny strany

No a taky někdy budu asi muset udělat z tatínkovy strany, napadlo ji. I když tam to bude složitější, protože jednak jsem s žádnými jeho předky osobně nikdy nemluvila, tedy s babi dejvickou jo, než umřela, ale to jsem byla malá a bylo to v *současnosti*, a taky nemáme žádná alba s fotkami. Leda že by je po babi dejvické zdědila teta Jiřinka. Jenže s tou se moc nevidáme. Ale zeptám se tatínka, aby si nemyslel, že mě jeho rodokmen nezajímá, umínla si.

Než ji maminka zahrnala do postele, měla rodokmen vzorně narýsovaný, fotografie vzorně nalepené, jména všech předků i s daty vzorně napsaná a kolem těch fotek ještě udělala zlatou gelovkou rámečky.

Zatímco rodokmen, perfektně a pečlivě vyvedený, čekal na stole, až bude pověšen na vyhlédnuté místo na zdi, zažívala Bára ve škole perné chvílky.

V rámci studia dějin vlastní rodiny totiž jaksi nejen zapomněla na domácí úkol z angličtiny, který jen tak tak stihla o přestávce opsat od Týny, za což jí slíbila čokošku, protože dobré účty dělají dobré přátele a vzájemné tahání z bryndy má být po zásluze odměňováno, ale také zcela vysklila test ze zeměpisu, a protože zeměpis byl první hodinu,

moc se to zachránit nedalo. Naštěstí byl test z vesmíru a Sluneční soustavy, a o tom toho dost věděla i bez učení. Ale jedničku nečekala, možná ani dvojku ne.

Nejmenším malérem toho dne byl přepadový diktát z češtiny. Na diktát se totiž stejně nedá naučit. Buď člověk pravopis umí, nebo neumí, a Bára naštěstí uměla. Kvůli tomu zemáku se ale domů vracela dost otrávená, protože jestli to dopadne hůř než za dvě, budou jí rodiče držet kázání a možná se s ní maminka bude chtít učit, a to teda brrr. Je to nespravedlnost na tom světě, povzdechla si, když za sebou zavřela dveře. Jílek má čtyřky beztrestně, za trojku ho všichni chválí, a já abych se cítila provinile i kvůli dvojkám.

Protože Jílek je pabl a u něj je úspěch i to, že vysloví čtyřslabičné slovo bez chyby, a ty máš na jedničky, zahartusilo na ni její dospělejší já.

No jo porád... , zavrčela Bára, protože to byla pravda, a šla chvíli přehrávat na piano, protože včera jí kvůli státnímu svátku odpadla hodina, a pan učitel Kovařík jí proto minulý týden nandal mnohem víc úkolů než obvykle. Například stupnici E-dur, kde jsou čtyři křížky a prsty se přitom motají do uzlíků. Proto ji Bára zahrála jen desetkrát a pak šup na C-dur, kde se nemotá nic a dá se u toho hezky přemýšlet.

Jak já nad tím atlasem vyzraju? přemítala. Tu tabulku, která mapa mě kam odnesla, tu si pochopitelně povedu dál, co kdybych z ní pře-ci jen něco vykoukala. Ale ono tam půjde ještě o něco jiného. Když jsem moc chtěla, aby mě atlas přenesl za někým, komu se po mně stýská a kdo mě rád uvidí, ocitla jsem se u vikinga Illugiho na Islandu. Možná mě ze všech lidí v minulosti měl nejraději. Jinak by se se mnou nechtěl v Kyjevě oženit, že jo. Tak co když atlas nějak *vyčítí*, kdo se se mnou chce setkat? Nojo, ale krom Illugiho a Karla IV. a Vojty Růžičky a Filipa de La Calmette jsem všechny lidi viděla jen jednou, navíc poprvé. Nemohlo se jim po mně stýskat. A mně po nich. Nene, v tom bude ještě nějaká jiná opičárna. Ach jo, proč jen Barča v našem světě neumí mluvit?

Protože na to všechno asi máš přijít sama, pošťouchlo ji to já, které obvykle mělo pravdu a obvykle tím Báru nesmírně popouzelo, zvláště ve chvílích, kdy si tu pravdu nechtěla přiznat.

No, taky si to začínám myslet, skončila Bára s povzdechem se stupnicí, rozhodla se dneska vynechat etudy a přehrála si menuet z Knížečky skladeb pro Annu Magdalenu Bachovou. Už ho dávno uměla z paměti. Připomínal jí Schönbrunn a ples, na kterém se tajně

vyměnila s arcivévodkyní Mariannou, aby si mohla dát, tedy arcivévodkyně, ne Bára, dostaveníčko s vikomtem de La Calmette.

Pak zavřela pianino a odebrala se rovnou na půdu.

Já na to přijdu, ujistila atlas, když ho vylovila z truhly a položila na zaprášená prkna. Já to rozlousknu. I kdybych měla v té minulosti strávit tisíc let.

Tak co zkusíme? Třeba... Jo, tohle! Dostala Bára nápad. Teta Mirka a maminka si vždycky na silvestra vykládaly tarotové karty. Teta Mirka tedy nejen na silvestra, ale na silvestra k tomu vždycky zlanářila i maminku. Babi jizerskou ne, ta tvrdila, že to není křesťanské, a babi chodila v neděli do kostela. Na druhou stranu zase klidně na Štědrý den lila vosk nebo olovo a krájela jablka a věštila z toho, což Báře přišlo stejně málo křesťanské jako vykládání karet, ale babi tvrdila, že lití vosku a olova a krájení jablek jsou lidové tradice a dělat se to může. Tatínek k tomu nezapomněl poznamenat, že to, čemu se říká lidové tradice, jsou staré pohanské zvyklosti, a že je to tedy stejně nekřesťanské, jako kdyby místo Vánoc slavili zimní slunovrat, a babi mu doporučila, že jestli chce k večeri místo kapra řízek, ať se ji nepokouší dopálit. Tatínek řízek chtěl, a tak zmlkl.

Co se těch tarotových karet týče, teta Mirka tvrdila, že karta, kterou si má z hromádky vybrat, hřeje. Že když nad nimi přejíždí dlaní, cítí, která karta chce být vybrána. Báře to připadalo fantastické, ale teta s maminkou jí to nikdy nedovolily vyzkoušet, že prý je na to malá a ať si jde s babi lit olovo. Posledně ten patvar, co z olova vyšel, identifikovala babi jako cibuli a tatínek jako glóbus. Babi trvala na cibuli a na tom, že je to neklamně znamení, že by jí Bára měla konečně začít jíst, tatínek neustoupil ze své teorie o glóbusu a *interpretoval*, tedy vykládal to tak, že Bára bude hodně cestovat.

No, asi měl pravdu taťka, usoudila Bára, otevřela atlas na první stránce a položila nad ni dlaň. *Nad* ni, ne na ni.

Nic.

Obrátila stránku a zkusila to znovu, tentokrát se zavřenýma očima.

Nic.

Zkusila to ještě několikrát.

Když byla na osmé stránce, zalechtal ji zvířený prach v nose a pšíkla.

A jak pšíkla, ruka, která se vznášela pár milimetrů nad atlasem, se přestala vznášet a přistála na mapě. Bára ještě stačila vytřeštit oči. Zdálo se jí, jako by se na trámu u stropu mihl nějaký stín, ale to už se půda zhoupla a poslední Bářina myšlenka byla, že tentokrát s ní u atlasu nebyla Barča a že když se posledně vydala do minulosti bez kočičí asistence, málem se ocitla v transportu do Osvětimi...

Kapitola 2

Byla v roští. Buď se rozednívalo, nebo smrákalo, to se nedalo rozeznat. Oblečená byla do modré kostkované sukně pod kolena, světle-modrého svetříku a bílé halenky, z níž z toho svetříku vykukoval jen špičatý límeček. Na nohou měla světlé bavlněné punčocháče a nohy končily v trochu okopaných tmavomodrých botkách s páskem přes nárt. Vlastně to byly punčochy, jak zjistila. Pod sukní se daly nahmatat podvazky. Bylo chladno, a protože ten svetřík i halenka měly rukávy jen k lokti, okamžitě ji roztrásla zima.

Oblečení vypadalo poměrně moderně, což Báře nepřidalo. Pokaždě když na sobě měla něco, co by se s trochou sebezapření dalo nosit i v její době, ocitla se ve válce. Jednou v první, jednou ve druhé. A tohle oblečení bylo mnohem podobnější módě druhé světové války než první.

Zase si vzpomněla na vlak do Osvětimi a na to, že tehdy málem přišla o život, protože když se nechala přenést do minulosti, nebyla u ní Barča.

Možná to *ona* vybírá, kam se dostaneme, napadlo Báru. A vodí mě tam, kde mi nehrozí nebezpečí. Nebo ne takové, abych to nezvládla. A teď jsem se někam prskla sama. Já jelito, skoro se rozbřečela.

Ale, jak říkal tatínek, dala se na vojnu – musí bojovat. Musí zjistit, kde je, kdy je, a pak tu nějak přežít, dokud... Dokud co? Dokud ji nenajde Barča? Nebo dokud tu nezestárne a neumře, protože do minulosti neodešly spolu a třeba ji Barča nenajde nikdy? No, nebo ji taky třeba vůbec hledat nebude. Kde je psáno, že bude?

To zvládnou, rozhodla se Bára a předem se přichystala, že až někoho potká, bude hrát osvědčenou hru se ztrátou paměti, případně ještě vylepšenou o ztrátu řeči.

Vydala se roštím nazdařbůh.

Nemusela se prodírat ani moc daleko, záhy se před ní otevřela louka se sedmikráskami a ostýchavě rozkvétajícími pampeliškami a za

ní byl chodník a činžáky. Normální činžáky. Jako by vůbec nebyla v minulosti.

Nikde se nesvítilo, takže asi nebyl večer, ale ráno a lidi ještě nevstávali do práce. Trochu podezřelé bylo, že *nikdo* nevstával do práce. Báře se rozbušilo srdce. Když se dostala do terezínského ghetta v roce 1944, byla noc a taky se nikde nesvítilo. A přitom v normálním světě vždycky někdo svítí. Třeba když jde na noční, nebo z noční, nebo ponocuje, nebo... prostě nikdy nejsou zhasnutá všechna okna.

V Terezíně teď ovšem nebyla, to poznala na první pohled.

Opatrně se přeplížila přes louku na chodník a vydala se kolem domu. Málem si roztrhla světřík, jak se skoro tiskla ke zdi. Nikde ani živáčka.

Zahnula za roh.

Možná tu budou někde cedule s názvy ulic, tam je také většinou napsáno, co je to za město, rozhlížela se. Ale jako obvykle, když člověk nutně potřebuje najít ceduli se jménem ulice, nikdy není na žádném rohu v dohledu.

Najednou se tichem rozlehlo hlasité zvonění a o Báru se pokusil couravý psotník. Měla pocit, že spustila alarm, ale byla to jen tramvaj, která vyjížděla z vozovny. Hranatá, s jedním reflektorem, jmenovala se devítka a *nápadně* připomínala historickou tramvaj, kterou se jednou s maminkou a tatínkem projeli z Malostranského náměstí do Stromovky. Pak šli do planetária, což Báru bavilo. Planetárium měla ráda mimo jiné proto, že tam byla vždycky příležitost vidět její oblíbené souhvězdí Orionu i v létě. V létě totiž Orion na oblohu neleze.

Tramvaj přerachotila kolem Báry, za rohem zahnula doleva a zmizela.

Když tu jezdí tramvaj, to asi budu v Praze, zamyslela se Bára. No, i když tramvaj jezdí i v jiných městech. Nezpochybnitelně doložená je v Liberci a v Jablonci, protože tam se Bára tramvají svezla osobně. To si jednou udělali takový hezký výlet i s babi – do Jablonce jeli autem, tam si koupili lístky na tramvaj a jeli až do Liberce. Jablonce a Liberec byla jediná dvě města v republice, o kterých Bára věděla, že mezi nimi jezdí tramvaj.

Takže *nemusím* být v Praze, usoudila Bára. Nezbude než najít nějakou tu ceduli.

Rozhodla se jít po kolejích, protože když je u vozovny, povedou koleje do centra města a tam určitě snáz zjistí, kde je a kdy je.

Na ulici se objevilo několik lidí. Byli to jen pánové. Pánové proto, že všichni měli klobouky. Na Báru koukali zvědavě nebo s podezřením, to se nedalo poznat, ale nezastavovali ji a na nic se nevyptávali, prostě si šli po svém, za což byla Bára opravdu vděčná. Snažila se předstírat, že přesně ví, kam má namířeno, aby ji někdo nechtěl zachraňovat v domnění, že bloudí.

Za tím rohem, kam zahrnula devítka, byla široká ulice, za ní park a škola.

Na té škole vlály rudé prapory.

Rudé prapory s černým hákovým křížem na bílém pozadí.

Báře se podlomila kolena.

Houby Praha.

Já jsem... Já jsem...

Jak jsem si mohla myslet, že staré tramvaje jezdily jen u nás? Vždyť určitě jezdily i v jiných státech! Třeba... třeba v Berlíně, že? Když tak koukám na ty hákové kříže...

Nebo... Nebo vážně Praha... Za války... Já blbkyně, já truhla truhlovaná, telátko strakatý, proč jsem na ten atlas šmatala, když tam nebyla Barča?!

S bušícím srdcem a zpocená strachy se rozhlédla.

Koleje vedou doleva i doprava, vlevo domy, vpravo domy, vlevo navíc nějaký statek, tak to bude asi centrum spíš doprava, i když ta devítka jela na druhou stranu. Vydala se napravo.

Hned na dalším rohu konečně našla ceduli s názvem ulice.

Brünner Str., stálo na ní takovým ozdobným, skoro středověkým písmem. A pod tím, menším, ale normálním písmem: *Brněnská*. A úplně dole byla římská číslice *XI*.

No tak fajn, vím, v jaké jsem ulici, a vím, že v Čechách. Nebo na Moravě. Prostě někde na území České republiky. V době protektorátu, protože jindy tu náckové nebyli. Ale v jakém jsem městě?

S povzdechem pokračovala dál.

Lidí na ulici přibývalo. Asi pospíchali do práce. Nebo na nákup, řada žen se stavěla do front před zavřenými obchody. Všichni muži byli pánové, protože bez výjimky měli na hlavě klobouky. Občas kolem projela tramvaj, s jedním reflektorem připomínala kyklopa Polyféma, jednookého obra, kterému to jedno oko vydloubl Odyseus. Nebyla to devítka, ale jednadvacítka a pan tramvaják vepředu nemačkal tlačítka, ale točil takovou klikou.

Lidí sice přibývalo, ale domů ubývalo a za nimi byly vidět louky a pole a pak Bára zjistila, že se blíží k další vozovně, takže tudy cesta do centra rozhodně nevede. Otočila se a vydala se zpátky.

Pak potkala pána asi ve věku jejího tatínka, který měl na levé straně prsou připnutou žlutou hvězdu. Úplně se v ní sevřelo srdce a vhrkly jí slzy do očí, protože si živě připomněla kluky z Terezína.

„Dobrý den,“ pozdravila, aniž o tom přemýšlela.

Pán po ní střelil pohledem a raději rychle přešel na druhou stranu. Neznal ji, netušil, proč ho zdraví, a bylo mu to podezřelé.

To, že přešel, přivedlo Báru na skvělý nápad. Když se za ním totiž podívala, všimla si, že na protější straně ulice stojí novinový stánek neboli trafika.

V trafice se prodávají noviny.

Na novinách je vždycky napsané datum.

S nevinným úsměvem k trafice přiskotačila. Chtěla si noviny jen prohlédnout, ale trafikantka ji zmerčila už asi na tři metry. Nezbylo než použít válečnou lest.

„Copak bys chtěla?“ zeptala se trafikantka.

„Jdu tatínkovi pro České slovo,“ hlásila Bára název novin, který stihla přečíst jako první.

Trafikantka jí podala jeden výtisk.

„Padesát haléřů.“

Bára s očima upřenýma na záhlaví novin sáhla po minci, kterou neměla, do kapsy, kterou také neměla.

„Jejda,“ řekla naoko překvapeně. „Já jsem si vzala jinou sukni. Mám peníze v té hnědé. Nezlobte se, hned si pro ně doběhnu.“

„A že jsem tě tu ještě neviděla?“ vystrčila trafikantka hlavu z okénka. „Tatínek si jindy chodívá sám? Není to pan Fajkus? Tomu bys byla podobná!“

„My jsme se teď přistěhovali!“ křikla Bára přes rameno a upalovala zpátky na svou stranu ulice a doufala, že trafikantka nemá v zadní stěně budky nějaký pozorovací otvor.

Zjistila, co potřebovala.

Je 25. dubna 1945.

Dva týdny do konce války.

Dva týdny, kdy se může stát ještě opravdu *cokoliv*...

Co teď? Copak ve středověku, tam si člověk snadno vymyslí nějakou pohádku, ale v době, kdy existují občanky a další podobné *identifikační* dokumenty, tedy papíry, ze kterých se přesně pozná, kdo

je kdo, a kdy každý člověk musí být někde zaevidován, vymýšlejte si v takové době nějaké báchorky o své existenci! Kde budu spát? V tom roští za baráky? Nebo v parku na lavičce? A co budu jíst? Kde vezmu jídlo v době, kdy se za něj platí penězi, které nemám, a kdy je pravděpodobně na lístky, a ty nemám taky? Vydržím dva týdny nejíst? A kdo tvrdí, že dva týdny budou stačit? Třeba se ten přidělový systém neruší hned jak se podepíše průměří...

Bára si usilovně lámala hlavu. Tak usilovně, že si ani neuvědomila, že se dostala zpátky k té škole, na níž vlály nacistické prapory. Lépe řečeno si to uvědomila ve chvíli, kdy jí cestu zastoupili čtyři kluci v hnědých uniformách s červenou páskou s hákovým křížem na levé paži. Opravdu to byli kluci, nebylo jim ani dvacet.

V Báře by se krve nedořezal. Vyděšeně těkala očima z jednoho na druhého a nácíčci se očividně páslí na jejím strachu.

„Doklady!“ štěkl na ni jeden z nich. Štěkl pochopitelně německy.

„Já... Omlouvám se, zapoměla jsem si je doma,“ zapírala Bára vzornou němčinou. Ne že by ji tak skvěle ovládala ze školy. Ale jako obvykle hovořila plynně jazykem používaným v místě, kam ji atlas přenesl.

Nacíček se pobaveně podíval na kamarády.

„To snad není možné. Ten český ksindl ani po šesti letech nepochopí tak jednoduchou věc, jako že bez dokladů se neleze na ulici. Vůdce má pravdu, jsou to podlidi, nevzdělavatelné opice!“

Ostatní se chechtali.

„Mně je teprve dvanáct, já ještě žádné doklady nemám,“ řekla Bára a v tu chvíli by si nejraději nafackovala. Strach jí tak ochromil mozkové závitě, že si včas neuvědomila, jak sama sobě protirečí.

„Hele, chce tvrdit, že umí počítat!“ zasmál se jeden.

„Před chvílí říkala, že je zapoměla doma, teď zase, že žádné nemá!“ zamračil se druhý a sundal z ramene zbraň.

To ne, roztráslly se Báře kolena. Nemůžou mě přece zastřelit, jen tak, na ulici!!!

„Tak dost, pánové,“ zaslechla za sebou ledový hlas. Tak ledový a odměřený, že i těm klukům ztuhl úsměv na rtech. „To, že je moje služka úplně hloupá, což u této rasy nikterak nepřekvapuje, ještě neznamená, že ji nepotřebuji. A věřte tomu, že by byl můj manžel opravdu *nerad*, kdyby mi narychlo musel shánět novou. Bylo by pak více než pravděpodobné, že by o tom promluvil s vaším velitelem,

